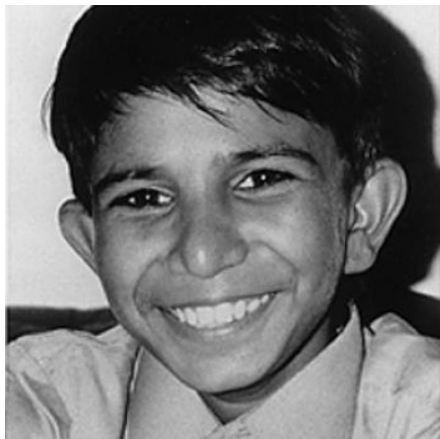

MĀCĪBU MATERIĀLS NR. 4

STĀSTS PAR IKBALU MASIHU

Avots: [MORAL HEROES](#)

Pagājušā gadsimta deviņdesmito gadu vidū kāds gudrs zēns spēja pievērst pasaules uzmanību bērnu verdzības jautājumam. Ikbala Masiha dzīve pārtrūka pārāk agri, tikai 13 gadu vecumā, taču viņa spēcīgie un dziļdomīgie uzskati pamudināja tūkstošiem piespiedu darba strādnieku un vergu darbā iesaistīto bērnu sekot viņa piemēram. Viņš lika citiem domāt plašāk un mudināja izglītoties, lai būtu iespējams aizstāvēt savas tiesības un visā pasaulē izbeigt netaisnību pret strādniekiem, kas par smagu darbu saņem niecīgu atalgojumu.

Ikbals Masihs piedzima 1983. gadā Pakistānā, netālu no Lahoras, nabadzīgā Muridkes pilsētas daļā. Ģimenei trūka finanšu līdzekļu, un viņa tēvs Saifs Masihs pameta ģimeni, kad Ikbals vēl bija mazs bērns. Kad Ikbalam bija četri gadi, viņa mātei Inajatai bija nepieciešama nauda, lai samaksātu par Ikbala vecākā brāļa kāzām. Tā kā ģimene jau bija iestigusī parādos, viņa Ikbala vārdā no vietējā uzņēmēja aizņēmas nepieciešamos finanšu līdzekļus. Taču, tā kā divu gadu laikā parāds netika atmaksāts, viņai nācās Ikbalu nosūtīt piespiedu darbā pie šī uzņēmēja, lai dzēstu parādu.

Ikbals kļuva par vienu no daudziem bērniem, kas piespiedu kārtā strādāja paklāju rūpnīcā. Neraugoties uz to, ka sešas dienas nedēļā vajadzēja strādāt 14 stundas, Ikbals nekad nenopelnīja pietiekami daudz, lai atmaksātu parādu, ko papildināja izmaksas par apmācību, darbarīkiem un pārtiku, naudas sodi par pieļautajām kļūdām un pieaugošie procentu maksājumi. Lai gan piespiedu darbs viņam bija jāveic parāda dēļ, viņš bija viens no miljoniem citu bērnu, kurus darba devēji nostrādīnāja kā vergus bez jebkādas cerības atgūt brīvību. Piespiedu darbs, bērnu darbs un vergu darbs Pakistānā bija aizliegts. Tomēr tas bija plaši izplatīts gan korumpētās valdības dēļ, gan policijas dēļ, kuru ar kukuļiem uzpirka vietējie uzņēmēji.

"Bērniem rokās būtu jātur pildspalvas, ne darbarīki." Ikbals Masihs

Kad Ikbalam palika 10 gadi, viņš izlēma bēgt. Darbā viņam vajadzēja strādāt karstumā, neciešamos apstākļos, elpot gaisu, kas pilns ar vilnas putekļiem, un paciest pēršanu, sišanu un bargu izturēšanos ikreiz, kad viņa darba ritms palēninājās. Lai gan Ikbals bija novārdzis nepietiekama uztura dēļ un

EIROPAS VĒSTURES NAMS

novājināts fiziskas vingrināšanās trūkuma dēļ, viņam kopā ar dažiem draugiem paveicās izbēgt. Viņš ieradās vietējā policijas iecirknī un paskaidroja, ka darba devējs sit bērnus un izturas pret viņiem kā pret vergiem. Diemžēl policistu vairāk interesēja atbildības saņemšana par izbēgušu vergu, un viņš Ikbalu nogādāja atpakaļ īpašniekam Aršadam. Pēc policista rīkojuma Ikbalu ar ķēdi pieslēdza pie paklāju izgatavošanas iekārtas, un Aršads lika viņam strādāt, gan fiziski iespaidojot, gan badinot.

12 gadu vecumā Ikbalam radās iespēja apmeklēt Brīvības dienas svinības, ko rīkoja mūrnieku arodbiedrības. Šeit Ikbals uzzināja, ka strādniekiem ir tiesības un ka piespiedu darbs parādu dēļ jau dažus gadus ir aizliegts ar likumu. Turklāt papildus likumam pret vergu darbu valdība bija atcēlusi visus strādnieku parādus uzņēmējiem, tāpēc viņi varēja no piespiedu darba atbrīvot tos strādniekus, kuriem vairs nebija saistību ar uzņēmējiem. Taču patiesībā tikai daži uzņēmēji atbrīvoja savus vergus. Kad cilvēki tika aicināti uzrunāt pūli, pieteicās Ikbals. Pēc Ikbala stāsta uzklaušīšanas viens no arodbiedrības vadītājiem, Ehsans Ulahs Hāns, centās panākt Ikbala atbrīvošanu no piespiedu darba. Pēc ilgiem pūliņiem Aršadu izdevās pārliecināt par to, ka tas, kas notiek viņa rūpnīcā, nav likumīgi, un viņš atbrīvoja Ikbalu un vēl dažus bērnus, kas veica vergu darbu.

12 gadu vecais Ikbals kļuva par ievērojamu vergu darba atcelšanas kustības vadītāju Pakistānā. Viņš apmeklēja Piespiedu darba atcelšanas frontes (BLLF) skolu, kurā mācījās bijušie bērni–vergi, un vien divu gadu laikā apguva četriem gadiem paredzēto mācību vielu. Palielinoties izpratnei par darba likumiem un cilvēktiesībām, viņš sāka izmantot savu enerģisko personību, lai runātu paverdzināto strādnieku vārdā. Viņš ielavījās fabrikās un izjautāja bērnus par viņu pieredzi, cenšoties noskaidrot, vai viņi veic vergu darbu. Tas bija ļoti riskanti, taču, tā kā nepietiekama uztura novājinātā ķermeņa un mazā auguma dēļ viņš izskatījās tikai aptuveni sešus gadus vecs, viņu reti uztvēra kā apdraudējumu.

BLLF sūtīja viņu uzstāties uzņēmumos un demonstrācijās visās Pakistānas vietās, par kurām bija zināms, ka tur cilvēki tiek piespiesti strādāt vergu darbu. Ar savas spēcīgās personības palīdzību viņš izglītoja vergu darba strādniekus un mudināja viņus bēgt. Ignorējot nāves draudus no organizētām uzņēmēju mafijām, kas kontrolēja kopienas, Ikbals turpināja pašapzinīgi un pārliecinoši vērsties pret šo uzņēmēju piekopto praksi. Ir aprēķināts, ka vairāk nekā 3000 Pakistānas bērnu izdevās izbēgt no saviem īpašniekiem pēc tam, kad viņi bija piedalījušies mītiņos, dzirdējuši uzsaukumus un apmeklējuši attiecīgajā gadā BLLF rīkotās sanāksmes.

Iespaidīgais stāsts par Ikbalu Masihu vērtās plašumā, un viņš sāka apmeklēt citas valstis, informējot sabiedrību par bērnu paverdzināšanu un iestājoties par viņu brīvību. Lai kur viņš devās, viņš iedvesmoja citus (jo īpaši bērnus) iesaistīties centienos izbeigt bērnu–vergu darbu.

"Es vēlētos paveikt to, ko reiz izdarīja Ābrams Linkolns. To pašu es gribētu izdarīt Pakistānā." Ikbals Masih

Pēc Amerikas Savienoto Valstu apmeklējuma, kur viņš uzstājās ar runu, Ikbals 1994. gada decembrī atgriezās dzimtajā Pakistānā. Savas dzīves pēdējos mēnešus viņš pavadīja, apmeklējot skolu, cerībā kļūt par juristu, lai cīnītos piespiedu darba veicēju labā.

1995. gada 16. aprīlī Ikbalu nogalināja, iešaujot lodi mugurā. Šajā liktenīgajā dienā viņš kopā ar draugiem, braucot ar divriteni, bija ceļā uz mājām pēc mīses apmeklējuma.

Oficiālajā policijas ziņojumā teikts, ka viņu ķēra vietējā lauksaimnieka Ašrafa Hero nejauši raidīta lode. Policija apliecināja, ka minētais lauksaimnieks pēc stundām ilgas spīdzināšanas esot atzinies nodarītajā. Tā kā Ikbals bija kā dadzis acī vietējai paklāju ražotāju mafijai, Pakistānas Cilvēktiesību

EIROPAS VĒSTURES NAMS

komisija izmeklēja šo slepkavību, bet drīz vien piekrita policijas versijai. Neraugoties uz oficiālo ziņojumu, lielākā daļa cilvēku uzskatīja, ka Ikbalu Masihu nogalināja cilvēks, kurš bija piederīgs paklāju ražotāju mafijai, kas ietekmēja policiju, un ka lauksaimnieks Ašrafs Hero tika apsūdzēts noziegumā, kuru viņš nebija pastrādājis.

Ikbals Masihis ir mūsu varonis, jo viņš rīkojās drosmīgi, aizstāvēt bērnus–verģus un piespiedu darba strādniekus Pakistānā un visā pasaulē. Lai gan viņa dzīve bija īsa, viņa dedzīgās un spēcīgās idejas pamudināja cilvēku tūkstošus censties panākt brīvību un iedvesmoja vēl vairāk cilvēku visā pasaulē pievienoties viņa centieniem. Tiek lēsts, ka pašlaik Pakistānā joprojām ir ap 75 000 verģu. Kāds Kanādas jauniešs vārdā Kreigs Kīlburgers, kurš bija dzirdējis stāstu par Ikbalu, izveidoja organizāciju *Free the Children* (Atbrīvojiet bērnus!), lai panāktu izmaiņas.

Avots: *MORAL HEROES*, rakstu sagatavoja Dž. Kile (raksts atjaunināts 2012. gada 8. maijā)